

священством було таємно звершено відспівування та поховання на Залютинському цвинтарі міста Харкова.

На початку 90-х років минулого століття безбожна державна машина припинила своє існування і гоніння на Церкву припинилися. Це не забарилося позначитися на шануванні святих новомучеників.

10 лютого 1993 року згідно з проханням митрополита Харківського і Богодухівського Никодима (Руснак, 1921-2011), архієпископ Олександр був реабілітований, 22 червня 1993 року визначенням Священного Синоду УПЦ його було зараховано до лику місцево шанованих святих в чині священномученика, і в тому ж році 12 листопада в день святкування Озерянської ікони Божої Матері мощі святого з благоговінням було віднайдено та перенесено у Благовіщенський собор м. Харкова, де вони перебувають і нині.

На Ювілейному Архієрейському Соборі УПЦ 2000 року відбулось загальноцерковне прославлення священномученика Олександра.

Даний святий широко шанується як на Слобожанщині, так і за її межами. Також, у нашому місті є храм названий на честь священномученика Олександра, проспект Косіора, на якому він знаходиться, був перейменований у Олександрівський на його честь, а на території цього храму було відкрито пам'ятник архієреєві.

Стаднік Ю. О.
Науковий керівник: Скляр В. М.
НТУ «ХП»

УКРАЇНСЬКА ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА У ДОРОБКУ КОРНЯ ЧЕРВ'ЯКА

У 1920-их – на початку 1930-их рр. дослідження україністики, а зокрема і традиційної культури, вийшли на якісно новий рівень. Від збирання предметів за окремими темами вчені переходять до систематизації за групами пам'яток культури та складають програми для комплектування фондів музеїв. Як результат – тематика етнологічних досліджень урізноманітнювалася, розширюється географія вивчення культурної спадщини українців.

Окремі наукові праці того часу й досі не втратили своєї актуальності і до сьогодні через оригінальність представлених у них наукових досягнень. Саме таким є доробок етнолога та музейника Корнія Григоровича Черв'яка (1894 р., сел. Млинів, нині Рівненська область – 1950-ті рр.).

Етнологією Корній Черв'як почав займатися після тривалої викладацької діяльності. З 1921 по 1926 рр. керував українською секцією етнографічного гуртка Ленінградського інституту народної освіти. У 1925 р. К. Черв'як вступив до аспірантури етнологіко-краєзнавчої секції науково-дослідної кафедри історії української культури при Харківському інституті народної освіти. Керував роботою вченого професор Д. Зеленін, який високо оцінював результати досліджень свого учня. Під час навчання Корній Григорович виступав з доповідями: «Старе й нове в побуті населення Овруччини», «Колишня околична шляхта на Коростенщині» тощо.

Упродовж другої половини 1920 рр. і до арешту у 1933 р. Корнія Григоровича Черв'яка призначали на доволі високі посади. Зокрема, у 1931 р. – директором Коростенського краєзнавчого музею, а в 1933 р. – директором Українського науково-дослідного інституту історії української культури. І саме наприкінці 1920-х – на початку 1930-их рр. виходять друком основні напрацювання етнолога.

У ґрунтовній праці «Килимарство на Коростенщині» К. Черв'як описав зовнішній вигляд та способи ткацтва килимів на Житомирщині. Однак у дослідженнях вчений не обмежувався вивченням лише технічних характеристик предметів. Так, у зазначеній роботі автор звернув увагу на естетичні обставини використання у килимарстві різних кольорів. Аргументовано окреслив і соціальне значення килимарства для регіону.

Іншою темою, що цікавила вченого, були обряди родинного циклу. До переліку праць із цієї проблематики належать «Похорон як весілля» (1927) і «Весілля мерців» (1930). Новизна досліджень полягала у розгляді традиційних обрядів (народини, христини, постриг, весілля та похорон) як ініціацій

(дослідники вважають термін за сенсом дотичним до поняття «обряд переходу»).

Загалом було знайдено всього 11 опублікованих праць науковця періоду 1920-их – 1930-их рр. У 2006 р. перевидано книгу «Дослідження похоронного обряду (Похорон як весілля)». Однак на повну силу таланту етнолога не дали розкритися репресії за сфабрикованими звинуваченнями. Попри це, завдяки плідній роботі вченого було зібрано цінну етнографічну інформацію з усієї України, а також складено програми для збору предметів культурної спадщини. За радянських часів науковий доробок вченого, як і праці інших репресованих українських етнологів, опинилися у «спецхрані» та не були доступні для ознайомлення. Лише зі здобуттям Україною незалежності були повернуті з небуття імена знищених сталінським режимом українських науковців.

Отже, посилаючись на праці К. Г. Черв'яка, сучасні дослідники продовжують справу вченого та сприяють подальшому вивченню традиційної культури українців.

Шалуєва А. О.
Науковий керівник: Олійник О. М.
ХНПУ імені Г. С. Сковороди

ТОЛОКА КРІЗЬ РОКИ

У сучасному житті важливо зберегти народну культуру, щоб не втратити себе в глобалізованому світі. На щастя, сьогодні зростає інтерес до вивчення українського минулого. Нам говорять, що у нас немає історії, немає культури та нам є що відповісти, незважаючи на наміри недоброзичливців. Ми володіємо колосальним культурним потенціалом, який зосереджено в українських традиціях. Тож необхідно задіяти цей потенціал у державотворенні, у формуванні національної свідомості громадян України. Культурна спадщина нашого народу є однією з найдавніших та найбагатших у світі. Актуальними є слова В. Супруненка: «...варто прислуховуватися насамперед до голосу, який тихіше, то гучніше звучить у нас самих. Можливо, в нас це лише відлуння, а